

gemeente Bunnik

INFORMATIENOTA

Aan : Gemeenteraad
Van : Het college
Datum : 1 augustus 2018
Onderwerp : Jaaroverzicht duurzaamheid 2017 en inblik projecten 2018.

Hierbij bieden wij u een overzicht van duurzame projecten in 2017 en een overzicht van de lopende duurzame projecten binnen de gemeente Bunnik. Zo krijgt u als (nieuwe) raadsleden een indruk van de stappen die wij maken naar een klimaatneutraal 2040. De aangegeven stappen vormen het kader waarbinnen wij opereren. In (nog) te agenderen informatieavonden geven wij u verder inhoudelijk inzicht waarmee wij op het gebied van duurzaamheid bezig zijn (bv. beleidskader zonnevelden).

Wat is de opgave?

In het onlangs gesloten coalitieakkoord van P21 en de Liberalen wordt de ambitie gesteld om 10% duurzame opwek en 10% besparing te realiseren. Daarbij is de ambitie een klimaatneutrale gemeente in 2040 opgenomen. Klimaatneutraal betekent dat er geen CO₂ meer wordt uitgestoten in de gemeente.

Landelijke en provinciale afspraken

Nederland heeft zich gecommitteerd aan de afspraken die in het Klimaatakkoord van Parijs zijn gemaakt. Daarin is vastgelegd de opwarming van de aarde tot ruim onder de twee graden Celsius te beperken. Daarnaast is er in Den Haag vorig jaar een regeerakkoord gesloten welke uitvoering geeft aan de afspraken die in Parijs zijn gemaakt. Het hoofddoel is 49 procent CO₂ reductie in 2030. Hoe dit uit te voeren wordt nu besproken met diverse stakeholders aan klimaattafels. Dit moet resulteren in een klimaatakkoord eind 2018. De uitvoering van dit klimaatbeleid komt bij gemeenten en provincies te liggen. Voor de regio Utrecht wordt dit vastgelegd in een Regionale Energiestrategie (RES). Deze strategie wordt opgezet door een samenwerkingsverband van 16 Utrechtse gemeenten (U16) en dient eind 2019 te worden vastgesteld in alle gemeenteraden.

Rol gemeente

De Rijksoverheid heeft grote ambities gesteld. Als kleine gemeente kunnen we onze rol pakken om de verbinding te zoeken met de verschillende partijen, te stimuleren en soms ook te faciliteren. Echter een groot deel van de opgave ligt buiten onze invloedssfeer. Bedrijven en inwoners zijn ook zelf verantwoordelijk voor het realiseren van de ambities.

Huidige beleid

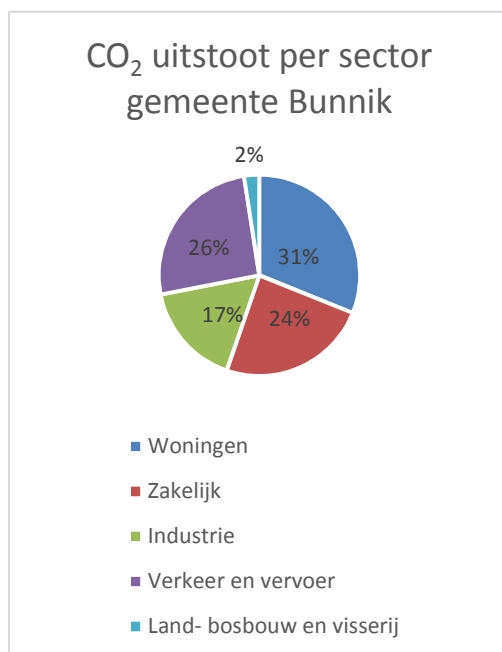
Op dit moment is er geen actueel duurzaamheidsbeleid binnen de gemeente Bunnik. Van 2015 tot en met 2017 was het duurzaamheidsprogramma actief. In juni 2016 is het duurzaamheidsprogramma na een evaluatie bijgestuurd. Daarbij zijn drie uitgangspunten vastgesteld waarmee wordt aangegeven welke rol we als gemeente willen aannemen in de toekomst: *Aanjagen en verbinden, met een passende rol voor de gemeente waarbij we zelf het goede voorbeeld geven*. Dit heeft geresulteerd in 7 voorgenomen maatregelen. De stand van zaken van de maatregelen worden in dit memo verder genoemd.

Omgevingsvisie

In 2016 is de Omgevingsvisie Kromme Rijngebied vastgesteld hier is een ambitie opgenomen voor een 'Off grid' Kromme Rijngebied. Dit houdt in dat het Kromme Rijngebied zelfvoorzienend is, er wordt net zo veel duurzame energie wordt opgewekt als dat er wordt gebruikt. Uit het onderzoek van TNO hiernaar zijn diverse scenario's berekent en het blijkt dat een bijna energie neutrale Kromme Rijnstreek mogelijk is. Mits hier financieel wordt in geïnvesteerd.

Waar staan we?

We stoten op dit moment (jaartal 2015) circa 93.172 ton CO₂ uit (1.147 Terajoule). Hiervan komt circa 26% van vervoer, 31% van woningen, 17% van de industrie, 2% van de landbouw en 24% van overige (zakelijke) Dienstverlening. Er wordt gebruik gemaakt van de data uit 2015, omdat nog niet alle cijfers van 2016 beschikbaar zijn. Bron: Klimaatmonitor.databank.nl

Duurzame opwek

In 2015 wekt de gemeente Bunnik volgens Klimaatmonitor totaal 2,6% duurzame energie op. Daarvan is 1,5% hernieuwbare elektriciteit, 2,5% hernieuwbare warmte en 3% hernieuwbare energie voor vervoer (biobrandstof). Wat betreft zonne-energie kan aangegeven worden dat er vanaf 2015 tot 2018 een verdubbeling in opwek is gerealiseerd. In 2017 is er totaal 8 TJ opgewekt met zonnestroom. Om een indicatie te geven in 2016 lagen er op 607 vastgoedobjecten zonnepanelen. Bron: Energie in beeld.

Om te beoordelen hoe Bunnik er voor staat op het gebied van energie en klimaat, wordt gebruik gemaakt van landelijke monitoring via www.waarstaatjegemeente.nl. Te zien is dat er een daling is van elektriciteitsgebruik en gas. Dit is in lijn met de landelijke trend, maar de daling blijkt in Bunnik niet zo veel als landelijk gemiddeld. Opvallend is dat er meer zonne-energie installaties in de gemeente Bunnik zijn dan landelijk gemiddeld.

Wat hebben we nodig?

Als er wordt uitgegaan van een maximaal haalbare besparing van energie van 30% (bron: Energieagenda Provincie Utrecht) houden we circa 65.000 ton CO₂ over. Door middel van het inzetten van duurzame energiebronnen dan kan dit naar nul worden gebracht. Dit vergt echter een grote inspanning van gemeente, inwoners en bedrijven.

Door een grote potentie voor zonnepanelen op daken kan in de gemeente Bunnik 35% van de totale energieopgave worden ingevuld als alle potentie voor zonnepanelen op daken wordt benut.

Als we uitgaan van de maximaal haalbare besparing en de maximale potentie van zonnepanelen op daken blijft er nog een restenrede opgave over om klimaatneutraal te worden. Hiervoor zouden nog circa 7 windturbines of 43 hectare aan zonnevelden nodig zijn. (bron: Opgave Klimaatneutraal Bunnik, ODRU, 31 augustus 2018).

Wat hebben wij gedaan?

In juni 2016 is het duurzaamheidsprogramma na een evaluatie bijgestuurd. Dit heeft geresulteerd in 7 voorgenomen maatregelen. Onderstaand is per maatregel aangegeven welke acties het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden en wat de komende tijd in de planning zit.

1. Ondersteunen initiatieven algemeen, intern en extern

Het actief ondersteunen van initiatieven en projecten is een doorlopend proces met name door inzet van de duurzaamheidsmakelaar (inzet via de ODRU). De Energiegroep Bunnik is een werkgroep die we faciliteren en ondersteunen. Daarnaast is er regelmatig contact met wijkverenigingen en wordt op allerlei manieren, zowel intern als extern, meegedacht over kansen voor verduurzaming. Ook hebben we als gemeente duurzaamheid onder de aandacht gebracht bij de Bunnik Fair.

2. Faciliteren elektrisch vervoer in combinatie met zonne-energie

Uit "Waar staat je gemeente" is op te maken dat het aantal laadpalen per 1000 inwoners hoog is in Bunnik. Er staan 20 laadpalen in Bunnik, 7 in Odijk, 4 in Werkhoven. Bron: "de Newmotion en oplaadpalen.nl". De laadpalen variëren van openbaar tot semi openbaar. Daarvan zijn 16 openbare laadpalen gerealiseerd met het samenwerkingsverband in de provincie Utrecht MRA-e. Daarnaast lopen er nog procedures bij de gemeente van een tweetal aanvragen. Er is een analyse gemaakt van de verwachte behoefte aan laadvoorzieningen tot 2020 in de gemeente Bunnik. Hieruit blijkt dat er behoefte is aan 34 openbare laadpalen. Er wordt verwacht dat het aantal aanvragen voor openbare laadpalen blijft stijgen.

Ook is er een elektrische deelauto van We Drive Solar in Odijk. Gerealiseerd mede dankzij de inwoners. De auto wordt opgeladen door zonnestroom uit de omgeving. Daarnaast wordt er ervaring opgedaan met het opslaan en terugleveren van stroom uit de accu van de auto.

3. Verduurzaming bedrijven

De Omgevingsdienst heeft in 2017 bedrijven bezocht waarbij de verbinding is gemaakt tussen toezicht op de wettelijke besparingsmogelijkheden en het vooraf informeren over de mogelijkheden voor besparing. Ook is een begin gemaakt met toezicht op de verplichte energie-audits bij grote bedrijven.

Samen met het bedrijfsleven en omliggende gemeenten (Houten en Wijk bij Duurstede), onderzoeken we collectieven voor besparing en opwek. Dit doen we in het project Energieke regio. Enkele bedrijven zijn hier inmiddels aangesloten.

4. Aanpak energiebesparing bestaande bouw (Energiegroep en U-Thuis)

In het samenwerkingsverband van de Utrechtse gemeenten (U10/U16) genaamd U-Thuis, werken we aan het verduurzamen van de bestaande woningen. Hiervoor is een digitaal loket ontwikkeld, het Regionale Energieloket.

Eind 2017 is dit overgegaan in de website "jouw huis slimmer". Middels een energiescan kan bepaald worden welke duurzame maatregelen voor de woningeigenaar van toepassing zijn. Daarnaast werken we aan kennisuitwisseling tussen de onderlinge gemeenten.

In de prestatieafspraken met woningcorporaties is verduurzaming van de huurwoningvoorraad nadrukkelijk opgenomen. Behalve dat we toezien op de naleving, denken we ook actief mee over de mogelijkheden om dit te realiseren.

5. Ambitie en aanpak duurzaamheid in nieuwbouw

Vanaf 1 juli 2018 is de wet Voortgang Energie Transitie (VET) in werking getreden. Deze wet regelt dat de verplichte aansluitplicht (op gas) verdwijnt.

Helaas heeft dit voor woonwijk 't Burgje niet geresulteerd in een gasloze woonwijk. De ontwikkelaar heeft de vergunning voor 1 juli ingediend. Wel wordt er de optie aangeboden om gasloos te bouwen. De kopers kunnen hiervoor kiezen. Daarnaast wordt in andere plannen duurzaam bouwen / gasloos meegenomen in de planvorming van andere ruimtelijke ontwikkelingen zoals Camminghalaan, Molenweg, Stationsweg en Rhijnhaege.

6. Gemeentebreed zonneplan

In mei 2017 is het zonneplan vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin ligt de focus op het stimuleren en faciliteren van zonnepanelen op bedrijfsdaken en collectieve opwek van duurzame stroom. Zo zijn er een tweetal collectieve energieprojecten van de coöperatie Buurtstroom (gemeentewerf en een boerderij in Werkhoven). Daarnaast is initiatief het project zonnig Kromme Krijn opgezet door een enthousiaste agrariër. Hierin worden agrariërs ontzorgd in het leggen van zonnepanelen.

Ondertussen is al werk gemaakt van zonne-energie op sportgebouwen als onderdeel van uw besluit om de sportclubs te verduurzamen. Op het dak van Aurora, TV Odijk, de Rijnzaal en de Irenezaal komen in ieder geval zonnepanelen. Op de brandweergarages in Werkhoven en Bunnik is de installatie van zonnepanelen uitgebreid. Daarnaast worden ook andere zaken zoals verlichting en koeling aangepakt. Met de MFA's gaan we nog aan de slag. Ook andere gemeentelijke gebouwen zoals het gemeentehuis en de schoudermantel worden onderzocht.

7. Goede voorbeeld

In 2015 en 2016 heeft de Milieubarometer laten zien dat de meeste CO2-uitstoot van de gemeentelijke organisatie wordt veroorzaakt door woon-werk verkeer. Daarnaast is het elektriciteitsverbruik en de warmtevraag een grote producent van CO2. Om dit terug te dringen zijn we de interne campagne "Bunnik Goes Green gestart". Zo is er middels een startbijeenkomst aan de werknemers inzicht gegeven in de situatie, heeft er een autobanden-oppomp-actie plaatsgevonden en is er in de zomer van 2018 overgegaan op het scheiden van afval in het gemeentehuis. Om het elektriciteitsverbruik terug te dringen wordt er onderzoek gedaan naar het plaatsen van zonnepanelen en het isoleren van de vloer. Het gemeentehuis is al voorzien van LED verlichting.

Overige acties

- Openbare verlichting
In 2018 bereiken een groot deel van de armaturen van de openbare verlichting einde levensduur. Met de vervanging van de openbare verlichting door LED verlichting wordt circa 40% van de energie bespaard. Daarnaast wordt er dimmen toegepast, waarbij mogelijk nog eens 10% bespaard kan worden. Ten opzichte van het totale energieverbruik levert de vervanging een mogelijke besparing op van circa 24%. Dit is circa 6% per jaar.
- Gesprekken Stedin
In opdracht van de provincie Utrecht bespreken we met netwerkbeheerder Stedin de (on)mogelijkheden in het Kromme Rijngebied (gemeente Houten, Wijk bij Duurstede, Utrechtse Heuvelrug en Bunnik) omtrent zonnepanelen. Het doel is belemmeringen op te lossen om meer zonnepanelen (en andere vormen van duurzame energie) in het gebied mogelijk te maken. De uitkomsten van deze gesprekken worden eind van het jaar verwacht.
- Duurzame zorg
We nemen deel aan het regionale project Duurzame Zorg om zorginstellingen te verduurzamen.
- Verduurzamen sociale woningen
We denken mee in de regio hoe we de sociale huurwoningen verder kunnen verduurzamen.

Hoe verder?

Eind 2018 / begin 2019 is de planning een nieuw "Duurzaamheidsplan" te hebben vastgesteld door de gemeenteraad met daarin gestelde ambities en bijbehorende acties voor de komende jaren.

In het beleidsplan wordt een nulmeting opgenomen welke wordt opgesteld door de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU). Daarnaast worden voor de verschillende thema's (duurzaam vervoer, energie, bouwen, etc) verschillende acties weergegeven. Dit beleidsplan moet resulteren in bouwstenen voor een klimaatneutraal Bunnik in 2040. Na de zomer wordt gestart met het ophalen van informatie bij inwoners en belanghebbenden.

- Klimaatadaptatie stresstest
Er is een klimaatstresstest gehouden om te zien of er knelpunten zijn op het gebied van wateroverlast in de gemeente. Daarnaast is er gekeken of hittestress een probleem vormt. De resultaten worden op een later moment gedeeld.
- Mogelijkheden windenergie
Om te voldoen aan de ambities wat betreft duurzame opwek en CO2 besparing is windenergie noodzakelijk. In het onderzoek van de Omgevingsdienst Regio Utrecht wordt gesproken van circa 23 windturbines. In bijgevoegd onderzoek kunt u zien waar er geschikte locaties voor windturbines in de gemeente Bunnik aanwezig zijn. Een discussie hierover zal t.z.t. worden opgestart.
- Zonnepanelen gemeentelijke gebouwen
Er wordt werk gemaakt van het plaatsen van zonnepanelen op het gemeentehuis en de gemeentelijke boerderij de Schoudermantel. Daarnaast wordt er onderzocht of er zonnepanelen op de MFA's kunnen worden geplaatst.

Beleidskaders zonnevelden

Naast het uitbreiden van zonnepanelen op daken, werken we aan kaders voor zonnevelden. Dit omdat initiatiefnemers zich ondertussen melden bij de gemeente. Het ligt in de planning om in 2018 de kaders hiervoor te hebben vastgesteld. In september wordt de gemeenteraad hier in een eerste bijeenkomst over geïnformeerd.

- Regionale energiestrategie (RES)
Een vervolg van de samenwerking met de gemeenten in de regio is dat er een Regionale Energiestrategie wordt opgesteld. Dit wordt een Regionale vertaling van de nationale afspraken uit het Klimaatakkoord voor de sectoren Elektriciteit en Gebouwde Omgeving. Hier uit komen regionale warmteplannen, energie- infrastructuurplannen en de opgave voor hernieuwbare energie opwekking. Eind 2019 moet deze Energiestrategie zijn vastgesteld door de gemeenteraden.
- Energieke Regio 2.0
Samen met de ondernemersverenigingen uit Wijk bij Duurstede, Houten en Bunnik werken we aan het versterken van de Energieke Regio. Hoe kunnen we bedrijven zo goed als mogelijk bedienen als het gaat om verduurzaming van hun bedrijf. Een voorstel voor een "energieloket" voor bedrijven wordt dit jaar uitgewerkt.
- Subsidieverordening Asbest er af, zonnepanelen er op
Er wordt gewerkt aan een subsidieverordening om het asbest binnen de gemeente van de daken te krijgen. De kosten voor het asbestinventarisatieonderzoek worden vergoed wanneer er zonnepanelen worden geplaatst.

Bijlagen:

- Verkenning Windenergie in de gemeente Bunnik
- Infographic Zonneplan Bunnik
- Infographic TNO Off Grid Kromme Rijnstreek
- Opgave klimaatneutraal Bunnik, ODRU

